

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องคำสี่พยางค์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการศึกษาออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ทบทวนวรรณกรรม
2. รวบรวมข้อมูล
3. จัดระเบียบข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผล

ในบทที่ 2 นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงขั้นตอนที่ 2 - 3 ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล ส่วนขั้นตอนที่ 1 คือ ทบทวนวรรณกรรม จะนำไปกล่าวถึงในบทที่ 3 ขั้นตอนที่ 4 คือ การวิเคราะห์ข้อมูล จะนำไปกล่าวในบทที่ 4 และบทที่ 5 ส่วนขั้นตอนที่ 5 คือการสรุปผล จะกล่าวถึงในบทที่ 6 ต่อไป

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนของขั้นตอนการศึกษาคำสี่พยางค์ในภาษาไทย ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงผู้บอกภาษา การรวบรวมข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล ตามลำดับ

2.1 ผู้บอกภาษา

ผู้บอกภาษามีชื่อภาษาไทยว่า ไมฮอง /maəhɔŋ/ เกิดเมื่อปี พ.ศ.2492 ปัจจุบันอายุ 50 ปี นายไมฮองเกิดที่หมู่บ้านน้ำซอน จังหวัดหมู่เจ้ (Mu Tse) ทางตอนบนของรัฐบาล สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า จบการศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนในหมู่บ้าน เมื่ออายุ 20 ปีได้อุปสมบทแล้วเดินทางเข้าประเทศไทย พำนักอยู่ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อศึกษาพระธรรมเป็นเวลา 4 ปี จนสอบได้นักธรรมเอก จากนั้นเดินทางเข้ากรุงเทพมหานครเพื่อศึกษาในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่อีก 2 ปี แล้วจึงเดินทางกลับถิ่นเกิดเพื่อประกอบอาชีพ ต่อมาได้เดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยอีกครั้งตั้งแต่ พ.ศ.2533 จนถึงปัจจุบัน

นายไมฮองมีความสามารถในการพูดภาษาไทม่าว ภาษาไทใหญ่ ภาษาไทย และภาษาพม่า มีความสนใจต่อการอ่านและแปลหนังสือไทม่าวโบราณ ทำให้รู้ความหมายของศัพท์อย่างกว้างขวาง

2.2 การรวบรวมข้อมูล

ก). ข้อมูลจากงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้

ผู้วิจัยได้รวบรวมคำสี่พยางค์ในภาษาไทม่าว ไทใหญ่ ไทเหนือ และไทใต้คง ที่คิดว่าน่าจะเป็นข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ออกมาจากเอกสารต่างๆ มีทั้งบทความ หนังสือ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่มีผู้ศึกษาไว้ ดังรายการต่อไปนี้

1. ไปสอบคำไทย : บรรจบ พันธุมเมธา, 2522 (จำนวน 91 คำ)
2. ภาษาไตเหนือ : บรรจบ พันธุมเมธา, 2529 (จำนวน 25 คำ)
3. ระบบการเขียนของไทเหนือ : อัญชลี จุฑะจันทร์, 2537 (จำนวน 32 คำ)
4. การศึกษาวิเคราะห์คำศัพท์ภาษาไทเหนือ : นววรรณ พันธุมเมธา และคณะ, 2540 (จำนวน 260 คำ)
5. On phonetic characteristics of the four-syllable constructions in Dehong -Dai : Wu lingyun, 1990 (จำนวน 38 คำ)
6. Shan Chestomathy : Young, Linda Wai ling, 1985 (จำนวน 14 คำ)

จากการรวบรวมรายการคำสี่พยางค์เบื้องต้น พบคำสี่พยางค์จำนวน 460 คำ โดยคำสี่พยางค์ที่พบในเอกสารต่างๆ มีลักษณะต่างกัน แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ รายการที่ 1 และ 2 บันทึกเป็นภาษาไทย รายการที่ 3 บันทึกเป็นอักษรไทม่าว ส่วนรายการที่ 4 - 6 บันทึกเป็นสัทอักษร ผู้วิจัยจึงนำคำสี่พยางค์ที่รวบรวมได้มาถ่ายถอดเสียงเป็นสัทอักษรเพื่อให้ข้อมูลเป็นระบบเดียวกัน นอกจากนี้ คำสี่พยางค์ที่พบซ้ำกันจะนับเป็น 1 คำ

ข). ข้อมูลจากผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยพบว่าคำศัพท์ที่ได้จากเอกสารต่างๆ ในข้อ ก) บางคำมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันที่วรรณยุกต์หรือตัวสะกดเพียงเล็กน้อย ซึ่งอาจเกิดจากการเก็บข้อมูลต่างกัน และคาดว่าน่าจะมีคำศัพท์อีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่มีผู้รวบรวมไว้ เมื่อผู้วิจัยต้องการศึกษาคำศัพท์ในภาษาไทยมาโดยเฉพาะ ผู้วิจัยจึงใช้รายการคำที่พบในข้อ ก) เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา โดยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปซักถามผู้บอกภาษาว่ามีการใช้คำเหล่านี้ในภาษาไทยหรือไม่ จากนั้นได้ตรวจสอบถึงการออกเสียง และความหมายว่าตรงกันหรือไม่ คำที่ผู้บอกภาษาไม่เคยได้ยินหรือไม่ใช้จะไม่นำมาศึกษา ส่วนคำที่ผู้บอกภาษาออกเสียงต่างไปซึ่งเกิดจากการทำวิจัยในถิ่นที่ต่างกัน และการออกเสียงที่ต่างจากตัวเขียนนั้น ผู้วิจัยจะยึดการออกเสียงคำศัพท์ในภาษาไทยตามที่ผู้บอกภาษาออกเสียงจริงเป็นหลัก

ผู้วิจัยพบว่าหลังจากได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และทำความเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการ และนำรายการคำที่รวบรวมจากเอกสารต่างๆ มาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเก็บข้อมูลแล้วนั้น การทดลองเก็บข้อมูลต่อไปโดยการสนทนาง่ายๆ ถึงเรื่องราวทั่วไปในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้รายการคำศัพท์ออกมา ด้วยการให้ผู้บอกภาษาตอบคำถามหรือสนทนาจะพบคำศัพท์ไม่มากนัก ซึ่งอาจเกิดจากความประหม่าหรือเกร็งของผู้บอกภาษา ดังนั้นจึงให้ผู้บอกภาษาเล่านิทานให้ฟัง แต่ผู้บอกภาษาไม่เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงนำหนังสือนิทานภาษาไทยมาใช้ประกอบ ทำให้ได้คำศัพท์จากนิทานจำนวนหนึ่งแต่ไม่มากนัก

เมื่อผู้บอกภาษาเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการและเห็นตัวอย่างคำที่นำมาซักถามจำนวนหนึ่งแล้ว ผู้บอกภาษาได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยได้จัดบันทึกและรวบรวมรายการคำศัพท์ทั้งจากที่ใช้ในชีวิตประจำวันและจากที่อ่านพบในสิ่งพิมพ์ไทยมาต่าง ๆ มาให้ผู้วิจัยพิจารณาอีกด้วย จากวิธีการดังกล่าวทำให้ได้รายการคำศัพท์เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 200 คำ

ค). ข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ภาษาไทย

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการไปพร้อมๆ กับขั้นตอนในข้อ ข) โดยเริ่มอ่านหนังสือนิทาน และสิ่งพิมพ์ภาษาไทยอื่นๆ เช่น แบบเรียน และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ด้วยตัวเอง ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพบคำศัพท์อีกจำนวนหนึ่งและได้เห็นถึงการใช้คำศัพท์ที่อยู่ในบริบทต่างๆ อย่างชัดเจน และได้รวบรวมคำศัพท์ที่พบทั้งหมดไว้ แล้วนำมาบันทึก

เสียงด้วยสัทอักษร จากนั้นจึงนำมาซักถามผู้บอกภาษาถึงความหมายและการออกเสียงอีกครั้ง

2.3 การจัดระเบียบข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาซักถามผู้บอกภาษาอีกครั้ง โดยเริ่มจากให้ผู้บอกภาษาบอกความหมายประจำคำศัพท์ทั้งคำ ตัวอย่างเช่น

เมื่อผู้บอกภาษาให้ความหมายของคำว่า tsin m àan tsin m óŋ เทียบเป็นภาษาไทยว่า “ขึ้นครองราชย์” ผู้วิจัยได้ถามความหมายประจำแต่ละคำ จากนั้นทดลองแยกคำศัพท์เป็น “tsin”, “m óŋ”, “tsin”, “m àan”, “tsin m àan”, “tsin m óŋ”, “m àan tsin” “m àan m óŋ” “tsin m àan m óŋ” และ “tsin m óŋ tsin m àan” แล้วถามผู้บอกภาษาว่า คำต่างๆ เหล่านี้มีที่ใช้และสื่อความหมายในภาษาได้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบถึงคำเดิมและความหมายที่ใช้ในภาษา จากนั้นบันทึกข้อมูลทั้งหมดไว้ ขั้นตอนนี้ดำเนินไปอย่างช้าๆ และใช้เวลามาก บางครั้งผู้บอกภาษาแสดงความเบื่อหน่ายจึงต้องหยุดพักหรือเปลี่ยนเรื่องสนทนา หรือหลายครั้งพบคำที่ไม่มีความหมายตรงกับคำในภาษาไทย จึงมักจะใช้เวลาในการอธิบายและทำความเข้าใจ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดอีกครั้งและพบว่า มีข้อมูลบางส่วนที่อยู่นอกเหนือจากขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งจะไม่นำมาวิเคราะห์ (ดูอภิปรายผล)

เพื่อความสะดวกในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์กระบวนการสร้างคำ จำแนกประเภทของคำศัพท์ และเพื่อความสะดวกแก่ผู้สนใจศึกษาภาษาไทยมาต่อไป ผู้วิจัยจึงจัดระเบียบข้อมูลเป็นรายการที่ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ คำศัพท์ฉบับบันทึกเป็นตัวอักษรไทยมาว คำศัพท์ฉบับบันทึกเป็นสัทอักษร และความหมายในภาษาไทย โดยเรียงข้อมูลทั้งหมดจำนวน 350 คำตามประเภทของกระบวนการสร้างคำศัพท์ (ดูภาคผนวก)